

XXXIV OLIMPIADA WIEDZY TECHNICZNEJ

Zawody I stopnia (szkolne)

Rok szkolny 2007/2008

ZESTAW TESTÓW

Plus

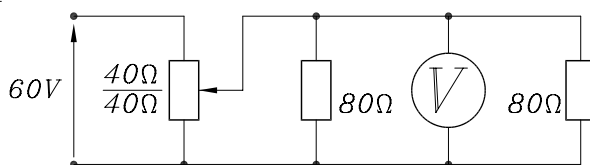
WYJAŚNIENIE

Przed przystąpieniem do udzielania odpowiedzi przeczytaj uważnie poniższy tekst. Zestaw pytań obejmuje 21 zadań z zagadnień techniki. Odpowiedzi należy udzielać na załączonej **karcie odpowiedzi**. Tam, gdzie podane są propozycje odpowiedzi, należy zaznaczyć poprawną, stawiając krzyżyk w kolumnie oznaczonej literą odpowiadającą wybranej odpowiedzi. Z zadań od 16 do 21 należy wybrać trzy dowolne i wpisać odpowiedzi w postaci liczbowej pamiętając o dopisaniu jednostek, tam gdzie to konieczne. Należy stosować te jednostki, których użyto w zadaniu. Pełne rozwiązanie tych zadań należy dołączyć na osobnych kartkach.

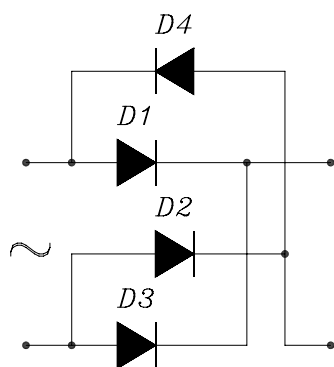
Czas rozwiązywania 90 minut.

1. W telewizji programowej stosuje się wybieranie (analizowanie) obrazu:
- a) progresywne tzn. kolejnoliniowe,
  - b) z przepłotem tzn. międzyliniowe,
  - c) strukturalne tzn., że wybieranie zależy od rodzaju obrazu,
  - d) systemowe tzn., że wybieranie zależy od rodzaju systemu obrazu (PAL, NTSC, SECAM).

2. W układzie jak na rysunku woltomierz pokaże napięcie:
- a) 30V,   b) 10V,   c) 15V,   d) 20V.

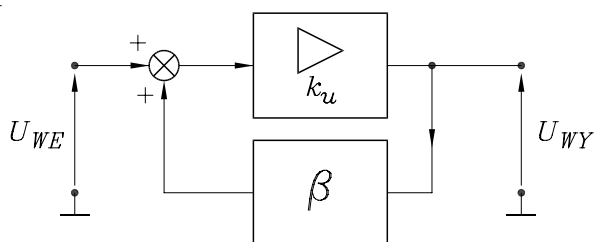

3. Rysunek przedstawia schemat układu prostowniczego, w którym nieprawidłowo narysowana jest dioda:

- a) D1,   b) D2,   c) D3,   d) D4.

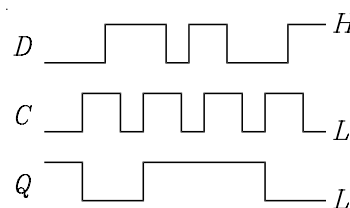
4. Wzmacniacz objęty pętlą dodatniego sprzężenia zwrotnego o współczynniku sprzężenia zwrotnego $\beta = 0,0125$ aby mógł pracować jako generator powinien mieć wzmocnienie napięciowe k_U nie mniejsze niż:

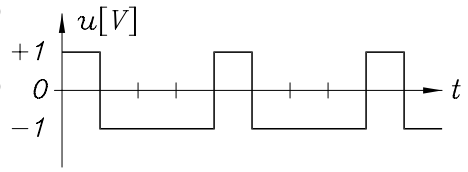
- a) $k_U = 100$ dB,   b) $k_U = 80$ V/V,
- c) $k_U = 40$ V/V,   d) $k_U = 25$ dB.

5. Rysunek przedstawia przebiegi sygnałów na wejściach D i C oraz na wyjściu Q przerzutnika:

- a) wyzwalanego zboczem opadającym,
- b) wyzwalanego zboczem narastającym,
- c) wyzwalanego poziomem zatrząsk (latch),
- d) dwutaktowego JK - MS.

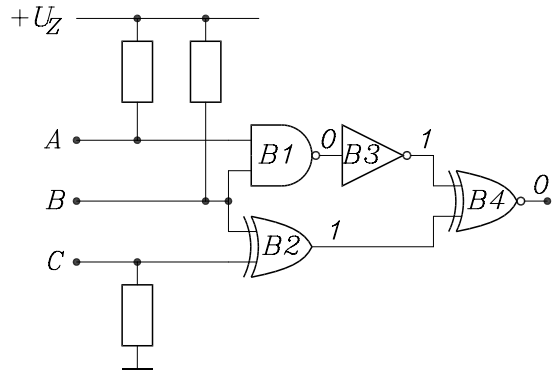

6. Dla przebiegu prostokątnego napięcia jak na rysunku o współczynniku wypełnienia 25% wartość średnia (składowa stała) zmierzona woltomierzem napięcia stałego będzie miała wartość:

- a) -1V,   b) 0V,   c) -0,5V,   d) 0,5V.

7. Wskaźnikiem stanów logicznych zbadano stany logiczne na wejściach i wyjściach bramek układu jak na rysunku. Badanie wykazało, że nieprawidłowo działa bramka:

- a) **B1**,   b) **B2**,
c) **B3**,   d) **B4**.

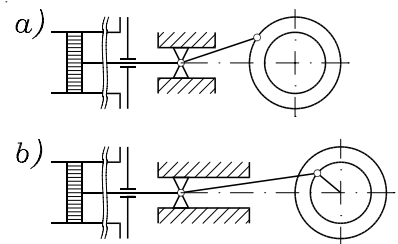
8. W suwmiarce mierzącej z dokładnością do 0,1mm podziałka Noniusza składa się:

- a) 10-ciu działek naciętych na długości 10 mm,
b) 9-ciu działek naciętych na długości 9 mm,
c) 10-ciu działek naciętych na długości 9 mm,
d) 9-ciu działek naciętych na długości 10 mm.

9. Faza krystaliczna to stan skupienia materii w którym:

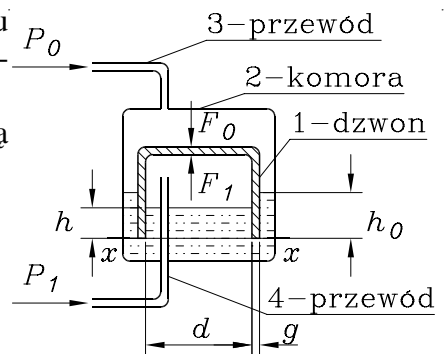
- a) cząsteczki lub atomy nie mają pełnej swobody przemieszczania się w objętości zajmowanej przez kryształ,
b) zajmują one ściśle określone miejsca w sieci krystalicznej i mogą one jedynie drgać w obrębie zajmowanych przez siebie miejsc,
c) kryształ, w odróżnieniu od ogólnie rozumianego ciała stałego posiada symetrię translacyjną, która odróżnia go od ciał amorficznych,
d) odpowiedzi a), b) i c) są prawidłowe.

10. W którym z przypadków przedstawionych na rys. a i b urządzenie będzie działało?

- a) przedstawione na rys. a,
b) przedstawione na rys. b,
c) w obu przypadkach,
d) w żadnym.

11. Rysunek przedstawia zasadę działania manometru dzwonowego. W celu wyznaczenia siły wyporu hydrostatycznego należy określić ciśnienie na poziomie $x-x$. Który z niżej zapisanych wzorów wyraża prawidłowo tę wartość?

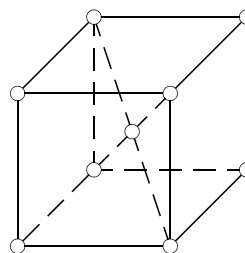
- a) $p_x = p_0 + h_0 \cdot \gamma$,   b) $p_x = p_0 + h \cdot \gamma$,
c) $p_x = (p_1 - p_0) + h_0 \cdot \gamma$,   d) $p_x = p_1 + h_0 \cdot \gamma$.

12. Po stawie pływa łódka, na której dnie leżą głaz. Co stanie się z poziomem wody, jeśli głaz wrzucimy do stawu? Poziom wody:
 a) musi się obniżyć,   b) nieco się wzniesie,   c) pozostanie bez zmiany.

13. Największa (teoretycznie) głębokość z jakiej może podnieść wodę pompa ssąca wynosi:
 a) 1 m,   b) 10 m,   c) 100 m,   d) zależy od konstrukcji pompy.

14. Moderator to:
 a) forma do modelowania rdzeni w procesie odlewania,
 b) dodatek stosowany do modyfikacji żeliwa,
 c) spowalnicznik neutronów w rdzeniu reaktora,
 d) wzornik do odtwarzania kształtu w materiale obrabianym na frezarko-kopiarce.

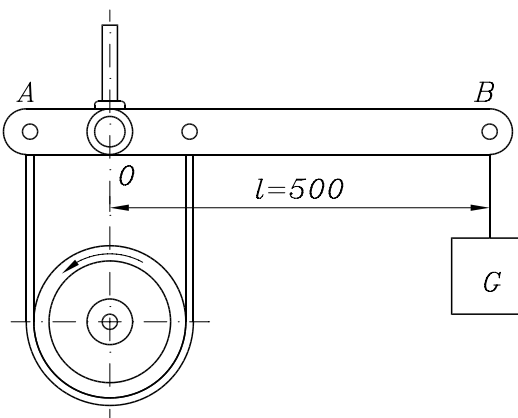
15. Ilość atomów w komórce elementarnej żelaza α - n wynosi:
 a) 1,   b) 2,   c) 3,   d) 5.

16. Do mierzenia mocy silników użyto dynamometr, który złożony jest z taśmy obejmującej dolną połowę tarczy kołowej osadzonej na wale badanego silnika oraz dźwigni AB podpartej w punkcie O (jak pokazano na rysunku).

Przez podnoszenie lub opuszczanie dźwigni można zmieniać napięcie taśmy, a tym samym siłę tarcia między taśmą a tarczą. Poziome położenie dźwigni AB odpowiadające równowadze momentów sił uzyskuje się przez dobranie ciężaru G .

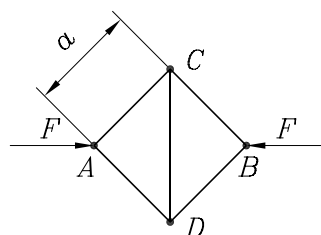
Wyznacz (oblicz) moc silnika w chwili, gdy wykonuje on $n=240$ obr/min, a ciężar $G=40$ N.

17. Kratownica $ABCD$ jest ściskana dwiema siłami F .

Przekroje i materiał wszystkich prętów są jednakowe.

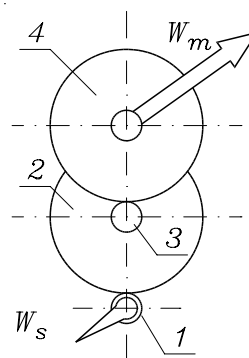
Znaleźć długość odkształconych prętów (zewnątrznych i przekątnego).

18. Przekładnia mechanizmu zegara od wskazówki sekundnika W_s do wskazówki minutowej W_m złożona jest z czterech kółek zębatych o liczbach zębów:

$$z_1=16, z_2=120, z_3=16.$$

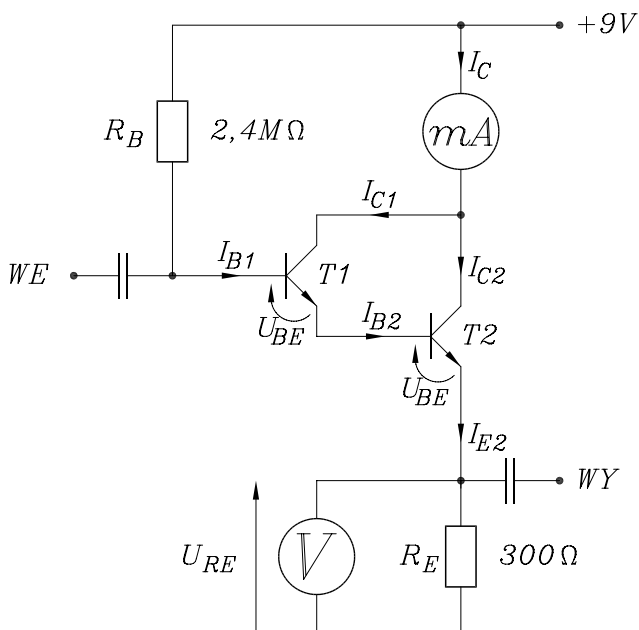
Jaką liczbę zębów musi mieć koło z_4 ?

19. Rysunek przedstawia schemat ideowy wtórnika napięciowego z tranzystorami $T1$ i $T2$ pracującymi w układzie Darlingtona.

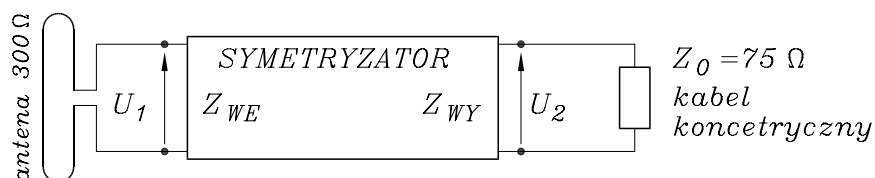
Dla obu tranzystorów można przyjąć, że napięcia baza-emiter są takie same i stałe, $U_{BE} = 0,6 \text{ V}$ i nie zależą od wartości prądów baz, a współczynniki wzmocnienia prądowego są różne i odpowiednio równe dla $T1$ - $\beta_1 = 49$ i dla $T2$ - $\beta_2 = 99$.

Oblicz wartość prądu I_C , którą wskaże miliamperomierz, jeżeli woltomierz wskazuje napięcie $U_{RE} = 3 \text{ V}$.

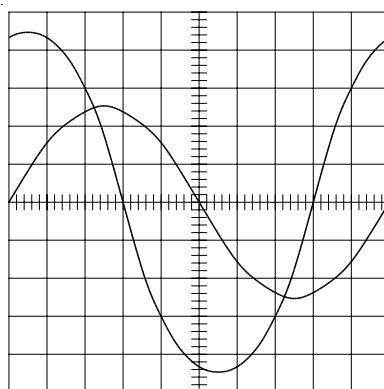
20. Typowa antena telewizyjna posiada wyjście symetryczne o impedancji 300Ω i jest połączona z odbiornikiem telewizyjnym za pomocą kabla koncentrycznego o impedancji 75Ω . Dlatego, aby zachować dopasowanie impedancji połączenie anteny z kablem koncentrycznym wymaga zastosowania urządzenia pośredniczącego - symetryzatora. Jest to najczęściej element pasywny - transformator w.c.z, umożliwiający dopasowanie impedancji wyjściowej anteny do impedancji wejściowej kabla koncentrycznego, zmieniający odpowiednio $Z_{WE} = 300 \Omega / Z_{WY} = 75 \Omega$.

Oblicz napięcie U_2 sygnału w.c.z na wyjściu symetryzatora, jeżeli napięcie indukowane w antenie przyłożone do wejścia symetryzatora ma wartość $U_1 = 3 \text{ mV}$. Załóż, że w symetryzatorze nie występują straty energii.

21. Dla dwóch przebiegów elektrycznych sinusoidalnie zmiennych o częstotliwości f , których oscylogramy przedstawiono na rysunku oblicz kąt φ przesunięcia fazowego.

Wynik podaj w stopniach $\varphi [^\circ]$.

TIME/DIV = $0,2 \mu\text{s} / \text{dz}$